

МОНІТОРИНГ ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУВАЧАМИ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯКОСТІ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЗА ОСВІТНЬО- ПРОФЕСІЙНОЮ ПРОГРАМОЮ «АГРОНОМІЯ»

Метою моніторингу було вивчення рівня задоволеності здобувачами вищої освіти якістю освітнього процесу ТДАТУ з метою вдосконалення якості вищої освіти. Анкетування проведено в 1 семестрі 2019-2020 навчального року.

Учасники анкетування – здобувачі вищої освіти, які навчаються за освітньо-професійною програмою (ОПП) «Агрономія».

Всього опитано на сайті університету за *анкетною для здобувачів вищої освіти щодо якості освітньої програми* **74 респондента** ступенів вищої освіти «Бакалавр» та «Магістр», контингент яких представлено на рисунку 1. Результати було опрацьовано за допомогою програмного забезпечення Microsoft Excel (з допустимою похибкою вимірювання 0,1%).

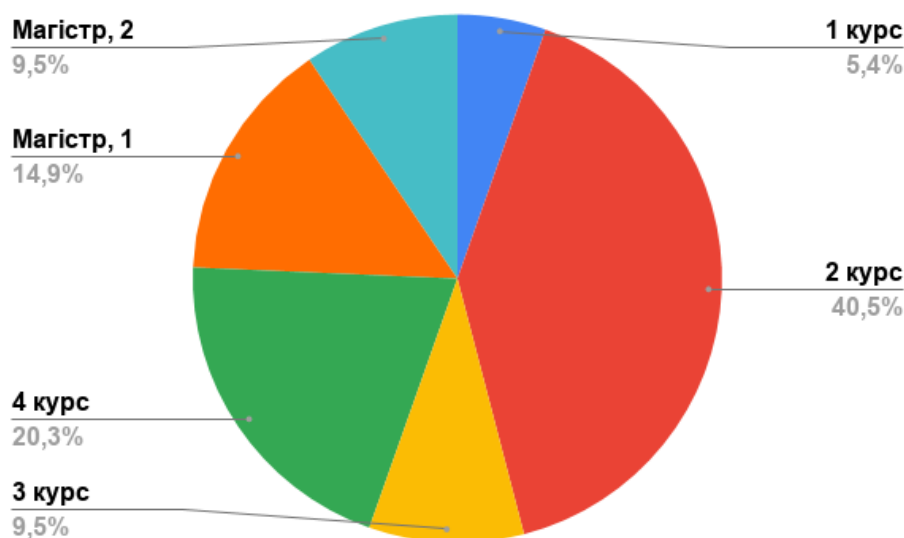

Рис. 1. Контингент респондентів (у відсотках)

Оцінку здійснювали за 5-бальною шкалою:

1 бал – якість відсутня;

2 бали – якість проявляється зрідка;

3 бали – якість проявляється на достатньому рівні;

4 бали – проявляється часто;

5 балів – якість проявляється практично завжди.

Результати оцінювання здобувачами вищої освіти представлено у таблиці 1.

Таблиця 1-Оцінювання якості ОПП «Агрономія» здобувачами вищої освіти (у відсотках)

№ з/п	Критерій оцінювання	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою	67,6	27,0	2,7	1,4	1,4
2	Зрозумілість мети, цілей і очікуваних результатів вивчення дисциплін	63,5	25,7	8,1	2,7	0
3	Відповідність отриманих результатів вивчення дисциплін заявленим в них цілям	58,1	23,0	16,2	2,7	0
4	Актуальність освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі	66,2	21,6	12,2	0	0
5	Співвідношення теоретичної і практичної частини	56,8	23,0	16,2	4,1	0
6	Прозорість та чесність оцінювання знань	70,3	21,6	4,1	2,7	1,4
7	Використання викладачами сучасних педагогічних методів (майстер-класів, навчальних дискусій, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо)	63,5	21,6	9,5	1,4	4,1
8	Спрямованість дисциплін на майбутню професію	70,3	20,3	9,5	0	0
9	Обґрунтованість навантаження на здобувача вищої освіти (кількість дисциплін на семестр, кількість годин аудиторної і самостійної роботи на тиждень)	59,5	29,7	9,5	0	1,4
10	Організація наукових і практичних заходів професійної діяльності (конференції, тренінги, дискусії тощо)	64,9	23,0	6,8	2,7	2,7
11	Залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах	67,6	23,0	8,1	1,4	0
12	Доступність графіків освітнього процесу та розкладів	78,4	18,9	2,7	0	0
13	Доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію	82,4	12,2	2,7	2,7	0
14	Якість методичних матеріалів дисциплін на НІП ТДАТУ	74,3	17,6	6,8	0	1,4
15	Допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчання	78,4	14,9	6,8	0	0

Відповідно до результатів анкетування, оцінка організації освітнього процесу за ОПП «Агрономія» за всіма критеріями є досить високою. Найвищі оцінки (максимальна сума відсотків за балами «5» і «4») здобувачі вищої освіти поставили за критеріями: «доступність графіків освітнього процесу та розкладів», «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію», «допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчанню», «задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою». Найнижче (максимальна сума відсотків за балами «1» і «2») здобувачі вищої освіти оцінили: «використання викладачами сучасних педагогічних методів», «організація наукових і практичних заходів професійної діяльності», «співвідношення теоретичної і практичної частини» та «прозорість та чесність оцінювання знань».

Загальну оцінку якості освітнього процесу за ОПП «Агрономія» здобувачами вищої освіти різних курсів представлено у таблиці 2. Найвищі бали поставили здобувачі ВО «Бакалавр» 2 курсу (78% опитаних оцінили на 5 балів та 18,7% на 4 бали) та «Магістр» 1 курсу (81,2 % опитаних оцінили на 5 балів та 6,1% на 4 бали). 6,7 % опитаних здобувачів ступеня ВО «Бакалавр» 1 курсу оцінили якість освітніх послуг на незадовільному рівні.

Таблиця 2 - Оцінювання якості ОПП «Агрономія» здобувачами вищої освіти різних курсів (у відсотках)

№ з/п	Курс, на якому навчається здобувач вищої освіти	Бали				
		5	4	3	2	1
1	Бакалавр, 1 курс	43,3	35,0	15,0	1,7	5,0
2	Бакалавр, 2 курс	78,0	18,7	2,9	0,2	0,2
3	Бакалавр, 3 курс	51,4	32,4	15,2	1,0	0,0
4	Бакалавр, 4 курс	57,3	28,0	10,7	2,7	1,3
5	Магістр, 1 курс	81,2	6,1	9,7	2,4	0,6
6	Магістр, 2 курс	59,0	25,7	11,4	2,9	1,0

Інші пропозиції щодо покращання якості освіти та освітнього процесу в ТДАТУ, які запропонували здобувачі вищої освіти при опитуванні:

- більше запроваджувати на парах цікавих дискусій, тренінгів;
- більше практичних заходів та занять.

*Якість викладання дисциплін здобувачами вищої освіти було запропоновано оцінити за **25 критеріями**.*

Аналіз **325 анкет** (таблиця 3) показав, що вони в цілому задоволені рівнем викладання дисциплін з середнім відсотком відвідуваності **85,6%**.

Таблиця 3 – Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти (у відсотках)

Критерії оцінювання	5	4	3	2	1
I. Методичний рівень занять (середнє значення)	71,5	11,8	12,3	3,5	0,8
Викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій	71,4	12,9	13,2	1,8	0,6
Дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти	70,2	14,2	10,8	4,3	0,6
Може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни	72,9	10,8	11,1	4,6	0,6
Слідкує за реакцією аудиторії	69,8	13,8	12,0	3,7	0,6
Ставить питання і мотивує до дискусії	70,8	12,3	11,7	4,6	0,6
Володіє високою культурою мовлення	72,6	10,2	12,9	4,0	0,3
Дотримується оптимального темпу викладення матеріалу	71,4	10,2	14,2	3,7	0,6
Проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи	72,3	11,1	11,1	4,9	0,6
Використовує навчально-методичні матеріали (методичні вказівки, посібники тощо)	73,8	10,2	12,9	2,2	0,9
Якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП	69,8	15,1	11,7	2,8	0,6
Спонукає до використання ресурсів наукової бібліотеки ТДАТУ у процесі вивчення дисципліни	68,0	13,2	13,8	3,4	1,5
Використовує технічні засоби навчання (комп'ютер, проектор тощо)	75,1	8,3	12,6	2,2	1,8
II. Теоретичний рівень занять (середнє значення)	71,9	11,4	12,4	3,5	0,8
Проявляє професійну ерудицію	74,5	8,0	12,9	4,0	0,6
Знайомить з останніми досягненнями науки	67,4	15,7	11,7	4,3	0,9
Наводить науково-обґрунтовані аргументи	73,5	10,5	12,3	2,8	0,9
Пов'язує теоретичний матеріал з практичними завданнями майбутніх фахівців	73,5	9,8	12,9	2,8	0,9
Організованість самостійної роботи (наявність завдань, методичних вказівок тощо)	70,8	12,9	12,0	3,7	0,6
III. Ставлення до здобувачів вищої освіти (середнє значення)	76,2	8,1	12,6	2,0	1,2
Доброзичливість і тактовність, толерантність	74,2	9,2	11,7	3,4	1,5
Пунктуальність, організованість	75,1	9,5	12,3	1,8	1,2
Вимогливість, наполегливість	76,0	9,5	11,1	2,8	0,6
Зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти	75,1	8,6	12,3	2,8	1,2
Зрозумілі й оприлюднені критерії виставлення оцінок	74,5	8,0	13,8	2,5	1,2
Прозорість, зрозумілість і справедливість оцінювання	76,0	7,4	13,5	1,5	1,5
Охайність, зовнішній вигляд	79,4	5,8	13,2	0,9	0,6
Доброчесність	79,2	6,5	13,0	0	1,2
Середній показник відвідуваності занять	85,6				

Найвищими балами в I розділі «Методичний рівень знань» оцінено «викладає матеріал зрозуміло, доступно, з поясненням складних позицій», «дотримується логічної послідовності у викладенні матеріалу, відокремлює важливі моменти» та «якість розміщених викладачем методичних матеріалів з дисципліни на НПП»; в II розділі «Теоретичний рівень занять» - «наводить науково-обґрунтовані аргументи» та «організованість самостійної роботи»; в III розділі «Ставлення до здобувачів» - «вимогливість, наполегливість», «охайність, зовнішній вигляд» та «доброчесність».

Найнижчі бали в I розділі отримано за «може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни», «ставить питання і мотивує до дискусії» та «проявляє

творчий підхід та інтерес до своєї роботи»; в II розділі – «проявляє професійну ерудицію» та «знайомить з останніми досягненнями науки»; в III розділі – «доброзичливість і тактовність, толерантність», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти».

Висновки

1) Результати моніторингу оцінювання здобувачами вищої освіти якості освітнього процесу за освітньо-професійною програмою «АГРОНОМІЯ» розглянути на засіданні кафедри рослинництва імені професора В.В. Калитки та прийняти міри з покращення якості освітнього процесу.

2) За результатами опитування здобувачів вищої освіти ОП «Агрономія» в цілому визначено досить високі показники організації освітнього процесу. Найвищі показники респонденти показали за: «задоволеність навчанням за обраною освітньою програмою», «актуальністю освітньої програми у світлі найновіших досліджень у відповідній галузі», «прозорість та чесність оцінювання знань», «спрямованість дисциплін на майбутню професію», «залучення здобувачів вищої освіти до організації, проведення та участі у наукових і практичних заходах», «доступність графіків освітнього процесу та розкладів» та «доступність навчальної і наукової літератури бібліотеки університету, репозитарію», «якість методичних матеріалів дисциплін на НІП ТДАТУ», «допоміжний персонал деканату, кафедр та бібліотеки кваліфіковано та доброзичливо сприяє моєму навчанню».

3) Вибіркова незадоволеність здобувачів (максимальні відсотки з балом «1» і «2») виявлено за використання викладачами сучасних педагогічних методів, організацію наукових і практичних заходів професійної діяльності, співвідношення теоретичної і практичної частини й прозорість та чесність оцінювання знань. Відповідно до виявлених недоліків усім науково-педагогічним працівникам, залученим до викладання на ОП «Агрономія» рекомендується:

- залучати здобувачів вищої освіти до участі у майстер-класах, навчальних дискусіях, мозкового штурму, тренінгів, ділових ігор тощо;
- залучати здобувачів вищої освіти до організації та участі у наукових конференціях, наукових гуртках тощо;
- при оновленні освітньої програми переглянути співвідношення теоретичної і практичної частини;
- на першому занятті з навчальної дисципліни детально зупинитися на методиці оцінювання, яку висвітлено у відповідній робочій програмі.

4) Оцінювання якості викладання дисциплін здобувачами вищої освіти у переважній більшості складає 70-80%, на максимальну оцінку 5 «якість проявляється практично завжди». В окремих випадках низькі оцінки зазначені респондентами за показниками: «може викликати і підтримати інтерес аудиторії до дисципліни», «ставить питання і мотивує до дискусії», «проявляє творчий підхід та інтерес до своєї роботи», «проявляє професійну ерудицію», «знайомить з останніми досягненнями

науки», «доброзичливість і тактовність, толерантність», «зацікавленість в успіхах здобувачів вищої освіти». Тобто, основним спрямуванням роботи науково-педагогічних працівників має стати оптимізація освітнього процесу з урахуванням сучасних науково-технічних розробок відповідно до профілю дисциплін. Для цього необхідно:

- регулярно проводити наукові конференції, майстер-класи, навчальні дискусії, мозкові штурми, тренінги, ділові ігри тощо;

- науково-педагогічним працівникам переглянути методи навчання, які вони застосовують на заняттях з урахуванням вимог сьогодення;

- науково-педагогічним працівникам проходити довгострокове стажування на провідних підприємствах галузі згідно затвердженого плану;

- науково-педагогічним працівникам, які показують незадовільні критерії при оцінюванні здобувачами якості їх викладання, обов'язково приймати участь у семінарах Вищої школи педагогічної майстерності університету згідно затвердженого плану.

5) З 2020 року у рамках підготовки здобувачів вищої освіти ОР "Магістр" зі спеціальності Агронімія запроваджується експериментальний проект Агрокебети. У рамках цього проекту буде поєднано вивчення професійних дисциплін та дисциплін спрямованих на підготовку до реалій виробництва, бізнесу, побудови команди та спілкування. Також навчальним планом передбачено збільшення практичної підготовки студентів на передових господарствах нашої країни та за її межами. Для проведення занять будуть задіяні тренери, спікери, як вітчизняні, так і зарубіжні, фахівці-виробничники та інші.

Декан факультету агротехнологій та екології,
к.с.-г.н, доцент

Іванова І.Є.

Завідувач відділу МЯОД ТДАТУ,
к.т.н, доцент

Скляр Р.В.